

Praha 21. listopadu 2022

Projekt Kompetence 4.0 otevírá cestu k modernizaci vzdělávání a aktivní podpoře zaměstnanosti v digitální době

Rychlý technologický pokrok na jedné straně usnadňuje náš každodenní život, na druhé straně má překotný rozvoj digitalizace a automatizace přímý dopad na trh práce. Schopnosti v digitální oblasti, které byly ještě před pár lety „jen“ výhodou, se dnes mění v nutnost. Na pracovním trhu mají šanci jen absolventi s dostatečným penzem znalostí a dovedností. Cílem projektu Kompetence 4.0, který již bezmála čtyři roky mapuje trendy 4. průmyslové revoluce, jejich praktický dopad a vliv na trh práce i vzdělávání, je identifikovat nově požadované dovednosti a navrhnout konkrétní postupy, které lze pak rychle aplikovat do vzdělávacího procesu.

„České republice se otevírají nové možnosti, na které však musíme rychle reagovat, abychom byli v mezinárodním měřítku konkurenceschopní. Klíčový je i přístup zástupců vzdělávacích institucí, a proto jsme si v rámci projektu vzájemnou spolupráci rádi vyzkoušeli,“ uvedl na závěrečné konferenci k projektu Kompetence 4.0 ministr práce a sociálních věcí **Marian Jurečka (KDU-ČSL)**.

Spolupráce na projektu Kompetence 4.0

Díky projektovým aktivitám se postupně rozvinulo 36 partnerství firem a škol, zapojilo se více než 1 400 žáků, kteří se účastnili odborné výuky přímo ve firmách. Ti mohou rovnou reagovat na požadavky lidí z praxe, dost často svých potenciálních zaměstnavatelů. Během tohoto období se určilo a pojmenovalo přes 1 700 nových dovedností, vytvořilo dvacet ukázkových profilů moderních povolání a připravilo se prostředí pro vznik šesti nových středoškolských oborů vzdělávání.

„Projekt Kompetence 4.0 pomohl zapojeným žákům v rychlejší orientaci na trhu práce těsně po ukončení školy, nabídl jim praktickou znalost pracovního prostředí a připravil je na náročné požadavky zaměstnavatelů, které vycházely přímo z praxe. Cílem je získat absolventy, kteří se nemusí po svém nástupu učit řadu věcí znovu jen proto, že až dosud školy ne vždy dokázaly dobře propojit teorii s praxí,“ uvedl ministr Jurečka.

Celoživotní vzdělávání se stane nezbytností

„Nebavíme se však jen o čerstvých absolventech. Digitalizace, robotizace a automatizace kladou velké nároky na pracovníky během celého jejich pracovního života a bez systematického průběžného vzdělávání to do budoucna nepůjde. Není možné spoléhat jen na informace, které žáci a studenti získali před mnoha lety ve škole. Znalosti a dovednosti se rychle mění, proto je zásadní, aby lidé aktivní na trhu práce sledovali vývoj a pokračovali v celoživotním vzdělávání tak, aby uspěli i v budoucnu,“ připomněl dále Marian Jurečka.

Průmysl 4.0 přináší českému trhu práce velké množství změn, proto firmy při zavádění digitalizace potřebují pracovníky, kteří se s novými znalostmi a dovednostmi (kompetencemi) seznamují průběžně. A to je zásadní výzva pro počáteční, návazné i celoživotní vzdělávání. Vzdělávací programy by měly být postavené na spolehlivých výsledcích monitoringu trhu práce a vycházet z rychle se měnících kvalifikačních požadavků zaměstnavatelů.

Projekt Kompetence 4.0 nemá v ČR obdobu

V České republice je projekt Kompetence 4.0 na národní úrovni zcela unikátní. V nejvyspělejších zemích (Německo, USA atd.) podobné systémy již běžně fungují. Díky

Praha 21. listopadu 2022

tomu mají pravidelně aktualizované národní systémy popisující trh práce (v České republice to jsou Národní soustava povolání a Národní soustava kvalifikací) a zjištěné požadavky se pak paralelně přenášejí do počátečního i dalšího vzdělávání. Kompetence 4.0 je proto významným prvkem aktivní podpory zaměstnanosti.

Spolupráce firem s odbornými školami

Aktivity Kompetencí 4.0 se ubírají dvěma směry. Základem je rozvíjet spolupráci firem s odbornými školami, a to s důrazem na konkrétní praktické potřeby firem. Díky partnerské spolupráci Ministerstva práce a sociálních věcí s Regionálními pakty zaměstnanosti se podařilo navázat či rozvinout 36 partnerství firem a škol ve čtyřech regionech. Do spolupráce se zapojilo 37 firem a 31 škol ve 34 oborech vzdělávání. Více než 1 400 žáků se účastnilo odborné výuky přímo ve firmách. Inovativní postupy se pilotně ověřovaly ve čtyřech krajích: Moravskoslezském, Ústeckém, Zlínském a Středočeském. Následně se jejich výsledky rozšířily do celé republiky.

Prostřednictvím této spolupráce mohou zaměstnavatelé ovlivnit obsah středoškolské výuky a následně získat zaměstnance vybaveného odpovídajícími odbornými dovednostmi a pracovními návyky.

Předvídaní vývoje na trhu práce

Druhý směr se zaměřil na dovednosti, které bude trh práce vyžadovat v blízké budoucnosti. Experti z firem, výzkumných organizací, středních a vysokých škol v inovačních pracovních skupinách více než rok postupně mapovali a popisovali nové trendy a potřebné kompetence. Pomocí nástroje New Skills Monitor experti identifikovali více než 1 700 nových dovedností a vytvořili [dvacet ukázkových profilů moderních povolání](#).

Kompetenční pyramidy

Významným nástrojem pro popis dovedností jsou Kompetenční pyramidy, které představují hierarchický a systematicky tříděný souhrn kompetencí v daném sektoru. Využití Kompetenčních pyramid umožňuje uspořádat obecné i odborné kompetence (znalosti a dovednosti) od základů až po úzké specializace. Nové kompetence jsou zaříděny do [Národní soustavy povolání](#), kterou využívá Úřad práce ČR, kariéroví poradci na školách nebo personalisté.

Metody a výstupy identifikace nových kompetencí jsou posléze i východiskem pro aktualizaci soustavy rámcových vzdělávacích programů (RVP) středního školství a aktualizaci oborů. Přímo z projektu vzešlo šest nových středoškolských oborů vzdělání, například Herní vývojář nebo Technik mechatronik.

O projektu Kompetence 4.0

Projekt Mapování budoucích kompetencí jako součást systémových opatření pro vymezení požadavků trhu práce (Kompetence 4.0) se realizoval od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2022. Praktické návody pro nastavení partnerství firem se školami a nástroje pro mapování nových kompetencí zpracované a ověřené projektem Kompetence 4.0 jsou k dispozici na [webu MPSV](#).